

פרשת האזינו תש"ע

רמב"ל

(מ) **כי אשא אל שמים ידי** - על דרך הפשט, ענין שבועה בכסאו, ואמר "אשא" כי כל נשבע נושא ידו ונוגע בחפץ אשר הוא נשבע בו. ועל דרך האמת, בעבור כי בעת הגלות השליך משמים ארץ תפארת ישראל, יאמר שישאנה עתה בעת רצון אל השמים העליונים, והיא היד הגדולה הנלחמת לישראל. וזה טעם ואמרת חי אני כעולם - כי אני מחיה ידי החזקה בהיותי משנן ברק חרבי, וסומך אותם לאחוז במשפטן של ישראל ולהשיב נקם לצרי, כי אז יהיה השם שלם והכסא שלם, והמשכיל יבין: והנה השירה הזאת אשר היא בנו לעד אמת ונאמן, תגיד בביאור כל המוצאות אותנו. הזכירה תחלה החסד שעשה עמנו הקב"ה מאז שלקחנו לחלקו, והזכירה הטובות שעשה לנו במדבר, ואשר הנחילנו ארצות הגוים הגדולים העצומים, ורוב הטובה והעושר והכבוד אשר

הנחילנו בה, וכי מרוב כל טובה מרדו בה' לעבוד ע"ז. והזכירה הכעס אשר היה מלפניו עליהם, עד ששלח בהם בארצם דבר ורעב וחיה רעה וחרב, ואחרי כן פזר אותם בכל רוח ופאה. וידוע כי כל זה נתקיים ויהי כן: ואמרה השירה, כי בסוף ישיב נקם לצרי ולמשנאיו ישרם. והטעם, כי הם עשו כל הרעות עמנו לשנאתו של הקב"ה, כי לא ישנאו את ישראל בעבור שעשו ע"ז כהם, רק בעבור שלא יעשו כמעשיהם, ויעבדו את הקב"ה וישמרו את מצותיו, ולא יתחתנו בהם ולא יאכלו מזבחייהם, ויבזו ע"ז שלהם ויבערו אותה ממקומותיהם, וכענין שאמר (תהלים מד כג) כי עליך הורגנו כל היום, אם כן לשנאתו של הקב"ה יעשו בנו כל הרעות האלה, והם צרי ומשנאיו ועליו להנקם מהם: וזה דבר ברור כי על הגאולה העתידה יבטיח, כי בבנין בית שני לא הרנינו גוים עמו, רק לעגו עליהם (נחמיה ג לד) מה היהודים האמללים עושים, והיו גדוליהם עבדים בהיכל מלך בבל וכולם משועבדים לו, ובימים ההם לא השיב נקם לצרי ולא כפר אדמתו עמו: והנה אין בשירה הזאת תנאי בתשובה ועבודה, רק היא שטר עדות שנעשה הרעות ונוכל, ושהוא יתברך יעשה בנו בתוכחות חימה, אבל לא ישבית זכרנו, וישוב ויתנחם ויפרע מן האויבים בחרבו הקשה והגדולה והחזקה, ויכפר על חטאתינו למען שמו. אם כן, השירה הזאת הבטחה מבוארת בגאולה העתידה על כרחן של מינין. וכך הזכירו בספרי (האזינו מג), גדולה שירה זו שיש בה עכשיו ויש בה לשעבר ויש בה לעתיד לבוא ויש בה בעולם הזה ויש בה לעולם הבא. ולזה רמז הכתוב שאמר (פסוק מד) ויבא משה וידבר את כל דברי השירה הזאת באזני העם, הזכיר "כל" להגיד שהיא כוללת כל העתידות למו, ואם היא קטנה בדבור, כי ביאר להם עניניה הרבים: ואלו היתה השירה הזאת מכתב אחד מן החוזים בכוכבים שהגיד מראשית אחרית כן, היה ראוי להאמין בה מפני שנתקיימו כל דבריה עד הנה לא נפל דבר אחד, ואף כי אנחנו נאמין ונצפה בכל לב לדברי האלהים מפי נביאו הנאמן בכל ביתו, אשר לא היה לפניו ואחריו כמוהו, עליו השלום:

דברים פרק לב

(מ) **כי אשא אל שמים ידי ואמרת חי אני** לְעֹלָם: (מא) **אם שנותי ברק חרבי ותאחז בְּמִשְׁפַּחַי יְדֵי אֲשִׁיב נָקָם לְצָרֵי וּלְמִשְׁנָאֵי אֲשֶׁלֶם:** (מב) **אֲשַׁפֵּיר חֲצֵי מִדָּם וְחֲרָבִי תֹאכַל בָּשָׂר מִדָּם חָלָל וְשִׁבְיָה מִרְאֵשׁ פְּרָעוֹת אוֹיֵב:** (מג) **הֲרַנִּינוּ גוֹיִם עִמּוֹ כִּי דָם עָבְדוּ יָקוּם וְנָקָם יִשִּׁיב לְצָרָיו וְכַפָּר אֲדַמְתוּ עִמּוֹ:** פ (מד) **וַיָּבֵא מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר אֶת כָּל דְּבָרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת בְּאָזְנֵי הָעָם הוּא וְהוֹשִׁיעַ בֶּן נוּן:** (מה) **וַיִּכַּל מֹשֶׁה לְדַבֵּר אֶת כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל:** (מו) **וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים שִׁימוּ לְבַבְכֶם לְכָל הַדְּבָרִים אֲשֶׁר אֲנִי מַעֲיֵד בְּכֶם הַיּוֹם אֲשֶׁר תִּצְוֶה אֶת בְּנֵיכֶם לְשָׁמֵר לַעֲשׂוֹת אֶת כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת:** (מז) **כִּי לֹא דָבָר רַק הוּא מִכֶּם כִּי הוּא תִּיכֶם וּבְדָבָר הַזֶּה תִּתְּרִיכוּ יָמִים עַל הָאָדָמָה אֲשֶׁר אַתֶּם עֹבְרִים אֶת הַיַּרְדֵּן שָׁמָּה לְרִשְׁתָּהּ:**

Rabbi Brovender's Shiur is sponsored by Dr. Bernard & Robin Cohen

Visit www.atid.org/shiur for audio recordings, Podcasts, or to sign-up to receive sources in advance.

Visit www.WebYeshiva.org to sign up for Rabbi Brovender's fully interactive, online Yeshiva.

דברים פרק לא

(יט) ועתה כתבו לכם את השירה הזאת ולמדו את בני ישראל שימה בפייהם למען תהיה לי השירה הזאת לעד בבני ישראל: (כ) כי אביאנו אל האדמה אשר נשבעתי לאבותינו זבת חלב ודבש ואכל ושב וצרות ופנה אל אלהים אחרים ועבדום ונאצונו והפר את בריתי: (כא) והיה כי תמצאן אתו רעות רבות וצרות ועתה השירה הזאת לפנינו לעד כי לא תשכח מפי זרעו כי ידעתי את יצרו אשר הוא עשה היום בטרים אביאנו אל הארץ אשר נשבעתי: (כב) ויכתב משה את השירה הזאת ביום ההוא וילמדו את בני ישראל: (כג) ויצו את יהושע בן נון ויאמר חזק ואמץ כי אתה תביא את בני ישראל אל הארץ אשר נשבעתי להם ואנכי אהיה עמך: (כד) והיה ככלות משה לכתב את דברי התורה הזאת על ספר עד תמם: (כה) ויצו משה את הלויים נשאי ארון ברית יקנוק לאמר: (כו) לקח את ספר התורה הזו ושמתם אתו מצד ארון ברית יקנוק אלהיכם והיה שם בך לעד: (כז) כי אנכי ידעתי את מרידך ואת ערפך הקשה הן בעודני חי עמכם היום ממרים היתם עם יקנוק ואף כי אחרי מותי: (כח) הקהילו אלי את כל זקני שבטיכם ושטריכם ואדברה באזניהם את הדברים האלה ואעידה בם את השמים ואת הארץ: (כט) כי ת ידעתי אחרי מותי כי השחת תשחתון וסרתם מן הדרך אשר צויתי אתכם וקראת אתכם הרעה באחרית הימים כי תעשו את הרע בעיני יקנוק להכעיסו במעשה ידיכם: (ל) וידבר משה באזני כל קהל ישראל את דברי השירה הזאת עד תמם:

רשב"ם

(ל) **השירה** - סידור דברי קרוי שירה:

הזאת - פרשת האזינו שמעידה עליהם פורעניות לכשיעברו על המצות ויבינו כי בחטאתנו לקו:

רמב"ם הלכות תפילה ונשיאת כפים פרק ז הלכה ג

יש מקומות שנהגו בהן לקרות בכל יום אחר שמברכין ישתבח שירת הים ואחר כך מברכין על שמע, ויש מקומות שקורין שירת האזינו, ויש יחידים שקורין שתי השירות הכל לפי המנהג.

רבי צדוק הכהן מלובלין - קונטרס ספר הזכרונות - מצווה ג'

והנה מאמר כתבו נמנה אצל מוני המצוות מצות עשה מיוחדת על כתיבת ספר תורה. אבל מה שאמר ולמדה וגוי, הוא ציווי מיוחד לא נמנה אצלם לא ידעתי לו טעם: וכפי הנראה היה ראוי למנות זה מצוה מיוחדת על לימוד שירה זו לכל אחד מישראל, אלא לפי שלא נקבע לו זמן אפשר שיהיה די בפעם אחד כל ימי חייו, ועל כל פנים די בקריאת הפרשה פעם אחת בשנה כתיקון חכמים. אבל על כל פנים יהיה קריאת פרשה זו מצות עשה דאורייתא: והנה בה מבואר שיהיה לעד בעת הצרות, שכבר ידע השם יתברך הכל קודם ושהכל בהשגחתו, ויתחזק בזה באמונת השם יתברך. והמצוה דשם הוא על הלימוד בפה ולשום בפייהם, וחזר וציוה על השימה בלב וההתבוננות בענין השירה איך כל עניניה נתקיימו הכל. אבל מכל מקום בכלל המצוה גם כן האמונה בקיום כולה, ויהיה המצוה על דרך שימת לב וההבנה מתוך מה שכבר נתקיים ממנה שכך עתידה להתקיים כולה. והוא על הדרך שביאר בעל הפסיקתא להאמין בזה על דרך ההשכל וההבנה: ושם זכר גם כן, זכור ימות עולם וגוי, שאל אביך ויגדך וגוי (דברים ל"ב, ז'-י'), ימצאהו בארץ מדבר וגוי, מן הישועות הקודמות והשגחתו יתברך מאז, שמזה נאמין גם כן בישועה העתידה: ויראה שמאמר זכור ימות וגוי שבא בלשון ציווי יהיה מצוה מיוחדת על הענין הזה, להתבונן בחסדי השם יתברך עמנו וימות עולם ובכל דור ודור: וגם המצוה הזו אי אפשר לכללה במאמר כי שאל נא וגוי, שהרי לא זכר שם אלא מתן תורה ויציאת מצרים. ועל זכירת שתי ענינים הללו באו שתי מצוות מיוחדות יתבארו במקומם: ובשערי תשובה לרבינו יונה (שער ג' סימן י"ז) כתב שזכרון חסדיו וההתבונן בהם הוא מצות עשה, שנאמר (דברים ח', ב') וזכרת את כל הדרך וגוי, ואמר (פסוק ה') וידעת עם לבבך כי כאשר ייסר וגוי.